

ÜLEMINEK KESTLIKULE TURISMILE EESTI TURISMISEKTORIS HETKEOLUKORD, EELDUSED, MÕJU NING INVESTEERINGU- JA TOETUSVAJADUSED

LÜHIKOKKUVÕTE UURINGUST

Tellija:

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

2022-2023

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

EAS
Enterprise Estonia

EESMÄRK

Uuringu ülesanne on mõista, milline on teadlikkus kestlikkusest Eesti turismisektoris ning tuvastada takistused ja väljakutsed, mis võivad mõjutada kestlike põhimõtete rakendamist. Selleks et Eesti turismisektor käiks kaasas globaalsete arengutrendidega, suudaks püsida konkurentsivõimelisena ja panustada Eesti majandusse, aga ka vähendaks oma negatiivset mõju ja suurendaks positiivset, on uuringu lõppülesanne teha ettepanekuid, kuidas neid väljakutseid ületada ja kestlikkust sektoris edendada. Uuring on sisendiks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse turismiarenduskeskuse eestvedamisel koostatavale ühtsele tegevuskavale rohepöörde elluviimiseks ja kestliku turismi arendustegevuste raamistamiseks aastatel 2022–2025.

UURIMISKÜSIMUSED

1. Milline on Eesti turismiteenuse pakkujate hetkeolukord kestliku turismi vaatest?
 - a. Milline on turismiteenuse pakkujate teadlikkus kestliku turismiga seotud teemadest?
 - b. Milline on turismiteenuse pakkujate valmisolek kestlikku turismi panustamiseks?
 - c.1.3. Millised on turismiteenuse pakkujate praegused takistused ja väljakutsed, ressursid ja võimalused ning juba rakendatavad meetmed kestlikku turismi panustamisel?
2. Kuidas saab turismiteenuse pakkujaid kestliku turismi põhimõtete rakendamisel toetada?
 - a. Kuidas tõsta turismiteenuse pakkujate teadlikkust kestliku turismi teemadel?
 - b. Kuidas tõsta turismiteenuse pakkujate valmisolekut kestlikku turismi panustada?

MEETODID

1. **DOKUMENDIANALÜÜS** rahvusvaheliste ja riiklike raportite, juhendite, regulatsioonide ja ülevaadete põhjal;
2. **VÄLISRIIKIDE ANALÜÜS** Soome, Rootsi, Sloveenia, Šveitsi ja Uus-Meremaa kestliku turismi parimatest praktikatest;
3. **KÜSITLUSUURING** Eesti turismiteenuse pakkujate (550) seas kestliku turismi teadlikkuse, valmisoleku, takistuste, sammude ja plaanide kaardistamiseks;
4. **FOOKUSGRUPI INTERVJUUD** turismisektori asjaosalistega kestliku turismi hetkeolukorra ja toetusvajaduste mõistmiseks;
5. **INDIVIDUAALINTERVJUUD** sektoriväliste kestlikkuse ekspertidega;
6. **ARUTELUSEMINARID** sektori asjaosalistega soovitude kujundamiseks.

Uuringu põhjal koostasime ettepanekud kolmes kategoorias:

TEADLIKKUS JA KOOSTÖÖ
RIIGI EESKUJU JA TURISMISTRATEEGIA
MAJANDUSKESKKOND JA TARISTU

ETTEPANEKUD: teadlikkus ja koostöö

① Kujundada riigipoolselt selge ja lihtsalt mõistetav kestlikkuse sõnum, mida kõik osapooled (asutused) ühtselt turismiteenuse pakkujatele kuvavad.

② Luua erialaliitude ja riigi koostööna konkreetsete tegevusaladele (nt majutusasutused, toitlustusettevõtted, reisikorraldajad, sündmuskorraldajad) mõeldud juhised kestlike põhimõtete rakendamiseks.

③ Koordineerida piirkondades (sihtkohtades) keskselt kestlikkuse arenguid (omavalitsuse, maakondliku ettevõtluse arenduskeskuse ning sihtkoha juhtimisorganisatsiooni vahel), et tagada sidusus turismivaldkonna ja teiste tegevusalade vahel.

④ Tõsta turismiteenuse pakkujate teadlikkust kestlikust turismist ning arendada nende kestlikkuse põhimõtete rakendamise oskusi.

⑤ Toetada turismiharidust pakkuvate õppeasutuste poolt turismiteenuse pakkujaid tugevamalt kestlike põhimõtete rakendamisel.

⑥ Edendada koostööd turismiteenuse pakkujate ja teiste sektorite ja tegevusalade ettevõtjate vahel.

Toetada turismiteenuse pakkujaid kestlikkuse teekonnal: teadlikkuse tõstmisel kestlikkusest ja rahvusvahelistest standarditest ja märgistest, eneseanalüüsil, kestlikkuse tegevusplaani koostamisel, teenusepakkuja tegevusalale vastava rahvusvaheliselt tuntud märgise taotlemisel ning võrgustumisel, kasutades ära olemasolevaid võimalusi ja teenuseid ning pakkudes tuge nii kohalikul tasandil kui ka keskselt riigi tasandil.

⑧ Tunnustada riiklikult ja piirkondlikult kestlikult tegutsevaid turismiteenusepakkujaid.

⑨ Kujundada Eesti rahvusvahelist tuntust kestliku reisisihtkohana ning edendada Eesti turismisektori konkurentsivõimet.

⑩ Kujundada eestlastest turismiteenuste tarbijate reisiharjumusi ja valikuid kestlikkust teadvustavaks ja väärtustavaks.

⑪ Kasvatada kestlike toodete ja teenuste pakkumist ka teistes sektorites, et teiste seas ka turismiteenuse pakkujatel oleks võimalik valida kestlikumaid alternatiive (pakendid, toiduained, transport, puhastusvahendid).

ETTEPANEKUD: eeskuju ja strateegia

- 12 Järgida avaliku sektori asutustes ja kohalikes omavalitsustes hangete korraldamisel ning toetuste jagamisel kestlikkuse kriteeriume.
- 13 Toetada madalhooajal reisimist soodustavate teenuste arendamist, et hajutada reisijaid aasta peale ühtlasemalt, tagamaks väiksem koormus keskkonnale ning ühtlasem sissetulek turismiteenuse pakkujatele.
- 14 Seada riigi ja omavalitsuse omanduses olevate turismiobjektide ja -asutuste omanike ootustesse mõõdetav eesmärk kestlikkuse edendamiseks igas sellises asutuses ning mõõdikud edukuse hindamiseks.
- 15 Arvestada uute avaliku sektori poolt või toetusel rajatavate turismiobjektide puhul hoonete jt rajatiste projekteerimisel ehituse ja kogu elutsükli keskkonnamõjudega (sh materjalide valik, ligipääsetavus, kasutusaegne energiatarve jne) ning luua vastav raamistik.
- 16 Olla teadlik globaalsetest n-ö reisihäbi trendidest (nt lennuhäbi(stamine), siseriikliku reisimise eelistamine välisreisidele teatud sihtgruppides) Eesti turismisektori strateegia, kuvandi ja turunduskampaaniate kujundamisel, nt jätkuvalt keskenduda lähiriikidele.
- 17 Anda uute regulatsioonide kohta infot turismiteenuste pakkujatele võimalikult vara, et seadusandluse muudatused ei tuleks üllatusena.

ETTEPANEKUD: majanduskeskkond ja taristu

- 18 Kaaluda ja analüüsida turismimaksu kehtestamist ning selle mõju, riske ja võimalusi, sh riiklikul või sihtkoha tasandil, et reguleerida keskkonna ja kogukonna taluvust, näiteks rahvusparkide, saarte vms piirkonda sisenemise tasud.
- 19 Kaaluda teatud sihtkohtades (sotsiaalsetest ja keskkonna) taluvuspiiridest tulenevate külastajapiirangute seadmist.
- 20 Kujundada sarnaselt tööstussektori ja põllumajanduse toetamisele kestlikkuse edendamisel, keskkonnamõjude vähendamisel ja õiglase ülemineku tagamisel toetusmeetmed teenindussektorile, sh turismiettevõtetele.
- 21 Võimaldada turismisektorile osa riigi süsinikuheitme kvoodituru tuludest, et tagada püsiv tugi ja vahendid turismisektori jaoks keskselt oluliste arendusteemadega tegelemiseks, sest tegu ei ole projektipõhiste ajutiste toetustega.
- 22 Arendada kestlikku riigisisest transporditaristut.
- 23 Võimaldada ringmajandust toetava taristu kättesaadavus turismiteenuse pakkujatele.
- 24 Investeerida ja toetada kultuuripärandit ja kultuuritaristut, eriti maapiirkondades ning eraomanike kätes olevaid objekte, sest kultuurilise mitmekesisuse säilitamine ja kultuuripärandi kestlik renoveerimine on eeldus turismivaldkonna säilimisele Eesti maapiirkondades ning sellel on omakorda oluline regionaalpoliitiline mõõde.
- 25 Teha kestlikkuse andmete kogumine ja analüüsimise turismiteenuse pakkujatele lihtsaks.

